

Skrivnosti na Legnu

Foto Ivo Zajceta

Kam so maja 1945 v Slovenj Gradcu izginile medicinske sestre nune? Na Legnu pri Kreuhovi domačiji so partizani v eni sami noči pobili okoli 5.000 hrvaških beguncev, starce, ženske in otroke. Po mnenju Slovenjgradčanov je bilo v Žančanih pobitih od 3.000 do 4.000 ljudi, saj so jih tovarnjaki nekaj dni vozili iz raznih krajev.

Ob vznožju Zahodnega Pohorja, kjer kraljujeta Velika in Mala Kopa, se med Mislinjo in Slovenj Gradcem razprostira čudovita dolina. Proti severu najde izhod proti Dravi in Dravogradu, kajti masiv Uršle gore je treba obiti. Del doline prekrivajo ravninski gozdovi, del pa čudoviti trav-

niki in skrbno obdelane njive. Oživljena z rečico Mislinjo in zaselki z cerkvicami je prava paša za oči.

Mesto v zadnjem času slovi po razstavah, ki so povezane z Organizacijo združenih narodov, po podjetju Prevent, primeru Petek, razstavi Kljukasti kriz in rdeča zvezda in letališču. Pred tem pa je slovelo po muzeju župnika Sokliča, slikarju Tisnikarju in zelo dobri bolnišnici.

Peter Simoniti: "Živelimo v Slovenj Gradcu, skozi katerega je po drugi svetovni vojni bežalo brez števila beguncev različnih narodnosti, največ Hrvatov. V tistem času sta bili pri nas dve bolnišnici, civilna, ki jo je strokovno vodil moj stric dr. Lojze Simoniti, in hrvaška domobranska, ki jo je vodil dr. Jovanovič. Civilna je bila dobro založena z zdravili, saj so Nemci, preden so odšli, predali mojemu stricu vse zaloge zdravil in instrumentarija v zelo dobrem stanju. Hrvaška bolnišnica pa tega ni

imela veliko. Imela pa je 22 odlično usposobljenih medicinskih sester nun. Ko so prišli partizani, so hrvaške ranjence vse poklali. Dr. Jovanoviča, ki je bil tudi ranjen, je rešil moj stric, ker ga je skrtil med tifusarje. Sestre pa so vključili v civilno bolnišnico. Partizani so stricu za poveljnika postavili svojega človeka Frančka Sajeta.

Saje in angelčki

Dr. Jovanovič je bil simpatizer hrvaških partizanov in je bil od hrvaških domobranov skupaj s sestrami prisilno mobiliziran. Ko so partizani zasedli Zagreb, se je dr. Jovanovič vrnil v zagrebško bolnišnico. Kmalu po prihodu v Zagreb je mojega strica prosil, naj omogoči sestram nunam, da se vrnejo v Zagreb, ker jih krvavo potrebuje. Dr. Simoniti mu je obljubil, da jih bo vrnil v nekaj dneh, in sicer neko sredo. Prav v sredo pa so ga nujno klicali, da mora priti v Ljubljano. Za

vrnitev sester je v bolnišnici pred tem vse uredil. Tako se je v Ljubljano podal brez skrbi.

Naslednji dan, v četrtek, se je že vrnil. Prva skrb mu je bila, ali so sestre srečno prispele v Zagreb. Njegov partizanski poveljnik Franček Saje mu je odgovoril: "Tovariš doktor, bodite brez skrbi, vse so že med angelčki."

Dr. Lojze Simoniti je bil tudi predsednik komisije za mrliške ogleda. Dva tedna po izginotju sester nun so ga domačini klicali, naj si pride ogledat svež grob v gozd Dovžak pri vasi Dovže. Gozd leži ob cesti Slovenj Gradec—Mislinja na zahodni strani ceste, nasproti bližnje cerkve sv. Urha, ki ima na zunanji steni fresko sv. Kristofa. Pri uradnem pregledu groba je ugotovil, da je njegov partizanski poveljnik Franček Saje usmiljene sestre nune poslal k angelom v tem gozdu. V tem svežem grobu so ležale pobite. V zagrebški bolnišnici